

1 Verbintenissenrecht: plaatsbepaling

1.1 Inleiding

Het onderwerp van dit boek is het verbintenissenrecht. Als beginnend rechtenstudent hoeft de term verbintenissenrecht je nog niet bekend te zijn. Toch ben je in je leven al vele verbintenissen nagekomen en heb je misschien zelfs vandaag al één of meer verbintenissen laten ontstaan. In dit hoofdstuk introduceren we het verbintenissenrecht en kijken we naar de plaats die dit rechtsgebied inneemt binnen het recht. Alle onderwerpen uit het verbintenissenrecht die in dit hoofdstuk worden besproken komen in de volgende hoofdstukken nog uitgebreider aan de orde. Dit hoofdstuk geeft je een eerste overzicht, introduceert enkele van de belangrijkste begrippen uit het verbintenissenrecht en relevante begrippen uit andere rechtsgebieden. Het bereidt je daarmee voor op de stof die in de rest van het boek aan de orde komt.

Verbintenissenrecht in de praktijk

Verbintenissenrecht speelt in de rechtspraktijk een belangrijke rol. Zoals we in de loop van dit boek zullen zien, behoren contracten (of: *overeenkomsten*) en aansprakelijkheid voor schade tot de hoofdonderwerpen van het verbintenissenrecht. In de Nederlandse rechtspraktijk werken duizenden juristen dagelijks aan het opstellen en wijzigen van contracten of aan het behandelen van juridische conflicten naar aanleiding van schadeclaims van klanten of andere betrokkenen. Denk hierbij niet alleen aan juristen op rechtbanken of advocatenkantoren, maar ook aan juristen op juridische afdelingen van bedrijven en overheidsorganisaties, rechtsbijstandverzekeraars, accountantskantoren en andere juridische adviesbureaus. Het kan bij deze werkzaamheden om grote (financiële) belangen gaan. Het verbintenissenrecht speelt echter niet alleen in de zakelijke praktijk, maar ook in het dagelijks leven van privépersonen een belangrijke rol. In dit boek beginnen we zo veel mogelijk met voorbeelden die je in het dagelijks leven kunt tegenkomen. In de loop van het boek maken we ook steeds meer gebruik van voorbeelden uit de professionele praktijk.

Wat is een verbintenis?

Een verbintenis kun je omschrijven als: iets wat je volgens het recht verplicht bent om te *doen* of te *laten*. Deze verplichting tot een *doen* of *laten* noemen we een *prestatie*. We spreken alleen van verbintenissen als het gaat om een verplichting tot prestaties die 'geld waard zijn'. De vaste uitdrukking hiervoor is dat de prestatie *op geld waardeerbaar* moet zijn.

Bij een verbintenis zijn altijd minimaal twee partijen betrokken. De ene partij heeft recht op iets, waartoe de andere partij verplicht is. Verbintenissen moeten worden *nagekomen*. Dat wil zeggen dat je volgens het recht niet vrij bent om te bepalen of je wel of niet aan je verbintenis zult voldoen. Kom je de verbintenis niet na, dan ben je *aansprakelijk* voor de gevolgen.

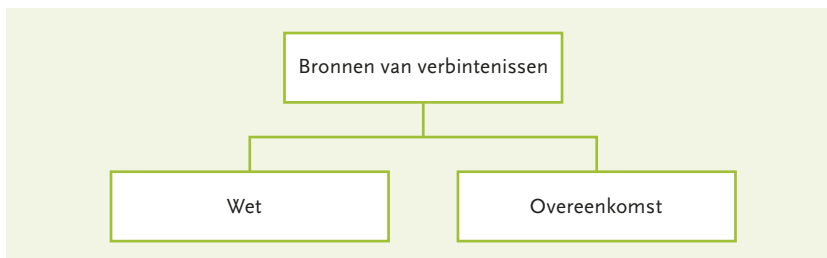
(Voorlopige) definitie verbintenis

Een verbintenis is een juridische relatie tussen twee (of meer) partijen, waarbij de ene partij verplicht is tot een op geld waardeerbare prestatie waarop de andere partij recht heeft.

Ontstaan van een verbintenis

Verbintenissen kunnen op twee manieren ontstaan: uit de *wet* of uit *overeenkomst*. In de volgende paragraaf behandelen we het ontstaan van verbintenissen uit *overeenkomst*. Hierna behandelen we de verbintenissen uit *de wet*.

12

Figuur 1.1 Bronnen van verbintenissen

1.2 Verbintenissen uit overeenkomst

Inleiding

Dagelijks ontstaan in het maatschappelijk verkeer miljoenen verbintenissen uit *overeenkomst*. Je sluit zelf *koopovereenkomsten* als je een drankje, een nieuwe trui of wat dan ook *koopt*. Als je een bijbaantje neemt, sluit je een

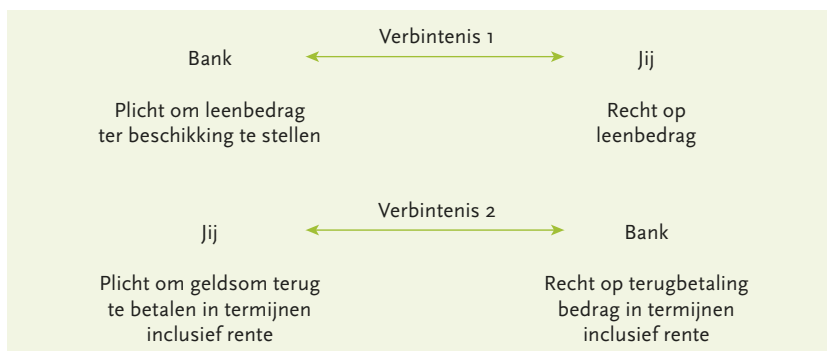
arbeidsovereenkomst. Uit deze overeenkomsten vloeien rechten en verplichtingen voort: *verbintenissen*. Als je bedenkt hoeveel overeenkomsten je zelf in je leven al hebt gesloten, zul je je eenvoudig kunnen voorstellen dat verbintenissen uit overeenkomst zeer veel voorkomen. Een verbintenis uit overeenkomst is dus eigenlijk iets heel gewoons. De verbintenissen die ontstaan *uit de wet*, waarvan we in de volgende paragrafen voorbeelden zullen geven, komen minder vaak voor, maar komen in onze maatschappij ook dagelijks voor en vervullen een belangrijke functie. We lichten hierna nader toe hoe *verbintenissen uit overeenkomst* precies ontstaan.

Afspraak

Een overeenkomst is eigenlijk niets anders dan een *afspraken* tussen twee partijen. Een overeenkomst komt tot stand door een *aanbod* en een *aanvaarding*. Uit het aanbod en de aanvaarding moet blijken dat de *wil* van de twee partijen *overeenstemt*. Er moet sprake zijn van *wilsovereenstemming*. Bij verbintenissen die *uit de wet* ontstaan is, zoals we hierna nog zullen zien, de *wil* van partijen niet van belang.

Voorbeeld

We nemen als voorbeeld de overeenkomst waarin je geld leent van een bank. Nadat deze *overeenkomst tot geldleen*, door een *aanbod* en een *aanvaarding*, tot stand is gekomen, ben je *verplicht* het geleende geld aan de bank terug te betalen, inclusief de overeengekomen rente. Gebruikelijk is dat je dit in termijnen doet. Dit zal onderdeel van de overeenkomst zijn. De bank heeft hiertegenover het *recht* op terugbetaling.

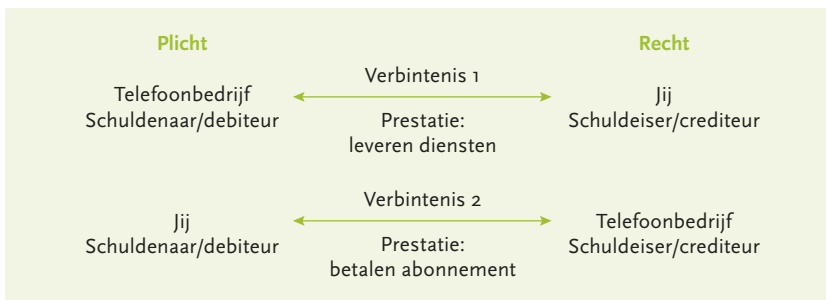
Figuur 1.2 Overeenkomst tot geldleen

Je bent in dit geval verplicht om iets te *doen*, of liever: door de overeenkomst ontstaat voor jou een *verbintenis* om een geldsom terug te betalen. Bij het sluiten van de overeenkomst ontstond echter nog een verbintenis. Voor de bank ontstond, direct nadat jullie de overeenkomst sloten, de *verplichting* om het geld aan jou te lenen. Jij had op grond hiervan *recht* op het te lenen bedrag.

Bij de meeste overeenkomsten ontstaan zo twee verbintenissen. Als een verbintenis wordt *nagekomen*, houdt zij op te bestaan. We noemen dit het *tenietgaan van een verbintenis*. In het voorbeeld betekent dit dat verbintenis 1 *tenietgaat* nadat de bank jou het volledige leenbedrag ter beschikking heeft gesteld, en dat verbintenis 2 *tenietgaat* nadat je de laatste termijn van de lening hebt voldaan.

Voorbeeld

Wanneer je een overeenkomst sluit voor een nieuwe mobiele telefoon plus abonnement, ontstaan er ook verbintenissen. Voor jou ontstaat de verbintenis maandelijks de abonnementskosten te betalen. Voor Telfort, Vodafone of welk telefoonbedrijf je ook hebt uitgekozen ontstaat de verbintenis om jou gebruik te laten maken van hun netwerk, per maand een bepaald aantal belminuten te laten gebruiken, enzovoort. Een dergelijke overeenkomst wordt doorgaans gesloten voor een bepaalde periode, bijvoorbeeld twee jaar. Hierna kan de overeenkomst worden verlengd. Als dat niet gebeurt en zowel jij als het telefoonbedrijf de verbintenissen volledig zijn nagekomen, *gaan* de verbintenissen *teniet*.

Figuur 1.3 Bron van verbintenissen 1 en 2: overeenkomst

Schuldeiser en schuldenaar

In figuur 1.3 noemen we de verplichtingen van het telefoonbedrijf en van jou: de *prestaties*. De prestatie is het *object* van de verbintenis. Jij en het telefoonbe-

drijf zijn *rechtssubjecten*: dragers van rechten en plichten. Je ziet in het schema dat de partij die recht heeft op een prestatie de *schuldeiser* (of *crediteur*) wordt genoemd. De partij die de prestatie moet verrichten is de *schuldenaar* (of *debiteur*). Bij de hiervoor omschreven overeenkomst ontstonden twee verbintenissen. Bij de verbintenis die als *object* de *prestatie* heeft die het telefoonbedrijf moet verrichten, ben je de *schuldeiser*. Bij de verbintenis die als *object* de *prestatie* heeft die je zelf moet verrichten, ben je de *schuldenaar*. Door het sluiten van één overeenkomst kun je dus zowel *schuldeiser* als *schuldenaar* worden, voor verschillende verbintenissen.

Tekortkoming in de nakoming

Verbintenissen worden meestal zonder problemen door de partijen *nagekomen*, maar niet altijd. Als jij, of het telefoonbedrijf, de verbintenis niet goed zou *nakomen*, noemen we dit *wanprestatie*. Dit zou betekenen dat jij, geheel of gedeeltelijk, nalaat de abonnementskosten te betalen, of dat het telefoonbedrijf, geheel of gedeeltelijk, nalaat de overeengekomen diensten te leveren. *Wanprestatie* is een *tekortkoming in de nakoming* van een verbintenis. Een belangrijk onderdeel van het verbintenissenrecht is wat er kan gebeuren bij een *tekortkoming in de nakoming*. Het verbintenissenrecht regelt wie er *aansprakelijk* is voor de schade die jij, of het telefoonbedrijf, lijdt door een *tekortkoming in de nakoming*.

Nakoming in de praktijk

Nakoming kan eenvoudige *prestaties* betreffen en kan in korte tijd worden afgewikkeld. Er ontstaan bijvoorbeeld twee verbintenissen als je op school voor € 0,50 een kopje koffie koopt. Juridisch beschouwd doet het bedrijf dat de koffieautomaat levert jou – door het vermelden van de prijs na het klikken op je gewenste drankje – een *aanbod*, dat jij door middel van het aanbieden van je bankpas, telefoon of *wearable* aanvaardt en direct ook betaalt. Er zijn hier dus twee verbintenissen ontstaan (om te betalen en om koffie te leveren), waarvan de een direct met de aanvaarding ook wordt *nagekomen* (door een contactloze betaling) en de ander na enkele seconden pruttelen, als het apparaat het tenminste naar behoren doet. De nakoming is in dit voorbeeld eenvoudig en wordt in korte tijd afgewikkeld. Ook als je een arbeidsovereenkomst of huurovereenkomst sluit, ontstaan er echter verbintenissen. Bij een arbeidsovereenkomst ontstaat voor de werkgever de verplichting om loon te betalen en voor de werknemer de verplichting om arbeid te verrichten. Daartegenover staan de rechten op het loon en het gebruikmaken van de arbeid. Bij een huurovereenkomst ontstaat voor de huurder de verplichting om huur te betalen en voor de verhuurder de verplichting om het gehuurde object ter beschik-

king van de huurder te stellen. Hiertegenover staan het recht op de huurpenningen en het recht op het gebruik van de woning. Het *arbeidsrecht* en het *huurrecht* kun je dan ook zien als afsplitsingen van het verbintenissenrecht. De nakoming betreft bij dergelijke overeenkomsten ingewikkelder *prestaties* en de overeenkomst kan jarenlang blijven bestaan. De prestaties die op grond van een verbintenis moeten worden verricht, kunnen in de praktijk dus variëren van zeer eenvoudig tot zeer complex. De *nakoming* kan daarmee eveneens eenvoudig of – zeer – complex zijn.

Doen en laten

In de voorbeelden hiervoor ontstonden er steeds verplichtingen om iets te *doen*: het leenbedrag terugbetalen, de abonnementskosten betalen, de koffie leveren, de arbeid verrichten, enzovoort. Met deze voorbeelden hebben we de meest voorkomende vormen van prestaties om te *doen* beschreven: *betaling van een geldsom* (de abonnementskosten), *levering van een goed* (het bekertje koffie) of *het verrichten van een dienst* (de diensten die het telefoonbedrijf levert). Een prestatie kan ook bestaan uit een combinatie van deze vormen. Bij de reparatie van je fiets, bijvoorbeeld, zal de fietsenmaker arbeid verrichten (een *dienst*), maar daarnaast vaak ook onderdelen vervangen (bijvoorbeeld een wiel) om de fiets weer in werkende staat terug te brengen. Het vervangen van het wiel is het *leveren van een goed*.

16

Nalaten

Een verbintenis kan ook een verplichting inhouden om iets te *laten*. De *prestatie* bestaat dan niet uit een *doen*, maar uit een *nalaten*. Bij arbeidsovereenkomsten wordt regelmatig een zogeheten *concurrentiebeding* gesloten. Dit houdt in dat je na je dienstverband niet, gedurende een bepaalde periode, bij een concurrerend bedrijf mag gaan werken. Dit nieuwe bedrijf zou dan immers kunnen profiteren van jouw kennis van de bedrijfsgeheimen van je oude werkgever. In dat geval ben je, na beëindiging van je dienstverband, verplicht om iets te *laten* (er ontstaat een verbintenis om niet in dienst te treden bij de concurrent). Er worden in het *arbeidsrecht* overigens wel grenzen gesteld aan concurrentiebedingen. Je mogelijkheden als werknemer mogen door een concurrentiebeding niet te veel worden beperkt.

Samenvattend:

1. Overeenkomsten ontstaan door een *aanbod* en een *aanvaarding* die op elkaar aansluiten. Uit het aanbod en de aanvaarding blijkt dat partijen

willen dat er verbintenissen ontstaan. Er moet sprake zijn van *wilsovereenstemming*.

2. Bij een verbintenis zijn altijd ten minste twee partijen betrokken. De betrokken partijen zijn *rechtssubjecten*: dragers van rechten en plichten.
3. De ene partij heeft recht op een *prestatie*, waar de andere partij toe verplicht is. De partij die een prestatie moet verrichten, is de *schuldenaar* (of *debiteur*). De partij die recht heeft op de prestatie is de *schuldeiser* (of *crediteur*).¹
4. De prestatie is het *object* van de verbintenis en kan bestaan uit een *doen* of een *nalaten*.
5. Prestaties om iets te *doen* kunnen bestaan uit: betaling van een geldsom, levering van een goed of het verrichten van een dienst, of een combinatie hiervan.

Oefenvraag 1.1

Merel biedt haar fiets te koop aan voor € 300. Farida wil er echter maar € 150 voor betalen.

- Komt er een overeenkomst tot stand tussen Merel en Farida?

Oefenvraag 1.2

De heer Van der Meer koopt op 1 juli 2008 een keuken bij de Keukenkampioen. De koopprijs wordt vastgesteld op € 12.000, te betalen op 1 augustus 2008. De keuken zal door de Keukenkampioen worden geleverd en geïnstalleerd op 1 september 2008.

- Teken een schema zoals we hiervoor bij de overeenkomsten tussen jou en de bank en het telefoonbedrijf hebben gedaan. Wat zijn de objecten van de verbintenissen die door deze koopovereenkomst zijn ontstaan?

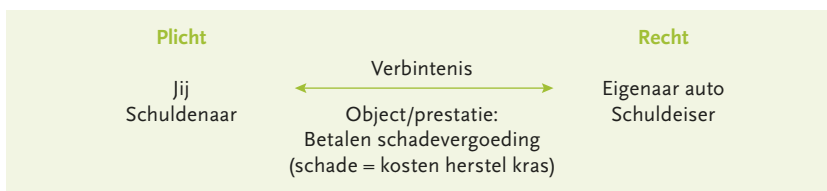
1.3 Verbintenissen uit de wet: onrechtmatige daad

Verbintenissen kunnen ontstaan *uit overeenkomst*. Voor de totstandkoming van een overeenkomst is *wilsovereenstemming* vereist. Een overeenkomst is, als gezegd, eigenlijk niets anders dan een afspraak. Voor een afspraak is van belang dat partijen ‘het eens zijn’. Beide partijen moeten *willen* dat ze een plicht op zich nemen waar, in de meeste gevallen, tegelijkertijd een *recht* tegenover staat. Hun *wil* moet *overeenstemmen*. Verbintenissen ontstaan echter

¹ De termen crediteur/schuldeiser en debiteur/schuldenaar betekenen hetzelfde. In dit boek gebruiken we verder – vooral – de termen schuldeiser en schuldenaar, omdat dit de woorden zijn die de wet gebruikt.

niet alleen in gevallen waarin er sprake is van een *afsprake*. De belangrijkste bron van verbintenissen – na overeenkomsten – is de *onrechtmatige daad*.

Wat moet je onder een *onrechtmatige daad* verstaan? Een voorbeeld: Als je per ongeluk met je fiets tegen een auto aan rijdt, waardoor er een kras op de auto ontstaat, ben je volgens het recht verplicht de eigenaar van de auto de *schade* te betalen die hij door jouw onhandigheid heeft geleden. Er ontstaat voor jou een *verbintenis* om de schade van de kras te herstellen. De *schade* zal in dat geval bestaan uit de kosten die de eigenaar moet maken om de auto te laten herstellen.² Schematisch ziet dit er als volgt uit:

Figuur 1.4 Bron van de verbintenis: onrechtmatige daad

Ook als je, op visite bij een kennis, een dure vaas laat vallen, ontstaat de verplichting om deze kennis de schade die hij lijdt te vergoeden. Het zou kunnen dat hij zegt: ‘Laat maar zitten, ik was toch al uitgekeken op die vaas.’ Juridisch gezien doet hij daarmee afstand van zijn recht op schadevergoeding, dat volgens het recht wel gewoon was ontstaan. We zeggen dat er in deze gevallen voor jou *wettelijke aansprakelijkheid* ontstaat, omdat je, al was het per ongeluk, een *onrechtmatige daad* hebt gepleegd. Je hebt een inbreuk gemaakt op het recht van de eigenaar van de auto of de vaas en het is redelijk dat jij, en niet de eigenaar van de vaas of auto, de schade betaalt. Anders dan bij een overeenkomst ontstaat er bij een onrechtmatige daad, normaal gesproken, slechts één verbintenis.

Oefenvraag 1.3

Je schiet met een voetbal per ongeluk de ruit in van je buurman. De schade bestaat uit het herstellen van de kosten van de ruit, een bedrag van € 300.

- Teken het schema van de verbintenis met de bijbehorende termen.

2 Of eigenlijk: ‘zou moeten maken’, de eigenaar is namelijk niet verplicht om de auto te laten herstellen, maar heeft wel recht op een schadevergoeding ter hoogte van de kosten van herstel / de waardevermindering van de auto. Zie uitgebreider hoofdstuk 7 en 8.

Merk op dat in de schema's van de verbintenis uit onrechtmatige daad de terminologie niet verandert in vergelijking met de schema's bij de overeenkomsten. We spreken nog steeds van *schuldeiser* en *schuldenaar* en van *prestatie*. Alleen de *bron van de verbintenis* wijzigt. Verder ontstaat er eenzelfde soort verbintenis, ongeacht of de bron nu *onrechtmatige daad* of *overeenkomst* is. Het verschil is wel dat er bij een overeenkomst tussen twee partijen doorgaans twee verbintenissen ontstaan, terwijl er bij een onrechtmatige daad maar één verbintenis ontstaat.

WA-verzekering

Voor aansprakelijkheid uit *onrechtmatige daad* kun je een *WA-verzekering* sluiten; een verzekering tegen *wettelijke aansprakelijkheid*. In bepaalde gevallen ben je hiertoe zelfs wettelijk verplicht. Iedereen die met een gemotoriseerd voertuig aan het verkeer deelneemt, is op grond van de Wet aansprakelijkheidsverzekering motorrijtuigen verplicht een *WA-verzekering* af te sluiten die de risico's dekt van deelname aan het verkeer. Het afsluiten van een *WA-verzekering* is overigens weer het sluiten van een *overeenkomst* tussen jou en de verzekeraar, waaruit voor jou de verbintenis ontstaat om de premie te betalen en voor de verzekeraar om de schade te vergoeden wanneer een bepaald *verzekerd risico* zich voordoet.

Opzettelijk of onopzettelijk

Een *WA-verzekering* biedt geen dekking wanneer je expres met je fiets op de auto zou inrijden of de vaas *opzettelijk* te pletter zou hebben gegooid. De verzekeraar bepaalt, logischerwijs, in de *algemene voorwaarden* van de *verzekeringsovereenkomst* die hij met klanten sluit dat hij alleen uitbetaalt als de schade onopzettelijk wordt veroorzaakt. Verbintenisrechtelijk zou echter precies dezelfde aansprakelijkheid ontstaan wanneer de schade opzettelijk wordt veroorzaakt. We spreken nog steeds van een *onrechtmatige daad*, al is de ene dan opzettelijk en de andere onopzettelijk. Strafrechtelijk is er wel een verschil, omdat het opzettelijk veroorzaken van schade (*vernien*) ook strafbaar is. *Onopzettelijke vernieling* is niet strafbaar. Verbintenisrechtelijk gezien maakt eventuele opzet voor de *aansprakelijkheid* geen verschil.

Conclusie

Je hebt nu verschillende voorbeelden gezien van situaties waarin verbintenissen ontstaan. Uit deze voorbeelden blijkt dat verbintenissen onder meer kunnen ontstaan door *onrechtmatige daden* en *overeenkomsten*. Het belangrijkste verschil tussen de *onrechtmatige daad* en een *overeenkomst* is dat in het eerste geval de verbintenis louter door de gebeurtenis ontstaat, terwijl er bij een

overeenkomst *wilsovereenstemming* moet bestaan. Bij een onrechtmatige daad ontstaat de aansprakelijkheid onafhankelijk van de *wil*. In de gevallen waarin je de schade opzettelijk zou hebben veroorzaakt, *wilde* je de schade misschien wel veroorzaken, maar was je *wil* niet gericht op het ontstaan van de verbintenis tot schadevergoeding. We zeggen dat bij een *onrechtmatige daad* de verbintenis direct uit de wet volgt door de *feitelijke handeling* van het inrijden op de auto en/of het stukgooien van de vaas. Voor het ontstaan van een overeenkomst, met de bijbehorende verbintenissen, zijn echter *rechtshandelingen* nodig (een *aanbod* en een *aanvaarding*) waaruit blijkt dat de betrokken partijen allebei *willen* dat de overeenkomst ontstaat.

Samenvattend:

1. Wanneer je iemand schade toebrengt op een manier die *onrechtmatig* is, kan een verbintenis tot het vergoeden van de schade ontstaan op grond van *onrechtmatige daad*.
2. Door de schadevergoeding wordt de benadeelde zo veel mogelijk teruggebracht in de positie waarin hij verkeerde toen de schade nog niet was ontstaan.
3. Bij een onrechtmatige daad speelt, anders dan bij overeenkomsten, de *wil* van de pleger van de daad of die van de benadeelde geen rol. De verbintenis ontstaat rechtstreeks uit de wet. Het is de *feitelijke handeling* die, in combinatie met de wettelijke bepaling, de verbintenis doet ontstaan.
4. Ook bij een verbintenis die uit onrechtmatige daad ontstaat, spreken we van een *schuldeiser* en een *schuldenaar* en een te verrichten *prestatie*. Er ontstaat eenzelfde soort verbintenis als bij verbintenissen die ontstaan uit een overeenkomst.

Oefenvraag 1.4

Kees gooit per ongeluk een bekertje koffie over de nieuwe witte trui van Natalie (uit de nieuwe collectie van Replay à € 79). De trui is onherstelbaar beschadigd. Kees stelt dat hij niet aansprakelijk is voor de schade, omdat hij de schade niet bewust veroorzaakte maar per ongeluk.

- a. Waar zal de schade in deze situatie uit bestaan?
- b. Teken het schema met de verbintenis.
- c. Je bent de juridisch adviseur van Natalie en moet Kees van zijn ongelijk overtuigen. Wat zou je aanvoeren?

1.4 Andere verbintenissen uit de wet: rechtmatige daad

Onverschuldigde betaling

Er zijn nog meer situaties waarin een verbintenis ontstaat zonder dat er een overeenkomst voor nodig is. Een voorbeeld is *onverschuldigde betaling*. Als iemand per ongeluk een bedrag van € 2 miljard op je rekening stort, ben je verplicht dit terug te storten, of je dit nu wilt of niet. Deze persoon heeft jou dit *onverschuldigd betaald* (hij had immers geen *verbintenis* om jou dit bedrag te betalen) en de wet bepaalt dat er voor jou een *verbintenis* ontstaat om dit bedrag terug te geven, ook al *wil* je dit – waarschijnlijk – niet.

Overigens zal er in de voorwaarden van jouw *overeenkomst* met de bank doorgaans al staan dat je verplicht bent te controleren of gestorte bedragen op je rekening wel voor jou bedoeld zijn en heb je je vooraf verplicht om verkeerd gestorte bedragen zo snel mogelijk terug te betalen. Ook als dat niet zou zijn afgesproken, vloeit dus uit de wet de verplichting voort om verkeerd gestorte bedragen terug te betalen op grond van *onverschuldigde betaling*.

Oefenvraag 1.5

Ramon Breeuwer, rekeningnummer NL57ABNB1234567891, ontvangt op zijn bankrekening een betaling van € 100 die kennelijk bestemd is voor een Roy (Breeuwer?), rekeningnummer NL57ABNB1234567891. In de tekst op zijn bankafschrift staat namelijk: ‘Bedankt Roy, was gezellig en tot volgend jaar.’ De storting is afkomstig van rekeningnummer NL57ABNB0006534521, ten name van L.T. Kok.

- Laat een eventuele overeenkomst tussen Ramon Breeuwer en zijn bank buiten beschouwing en teken het schema van de verbintenis.

Ongerechtvaardigde verrijking

In de periode dat de € 2 miljard op je bankrekening heeft gestaan, heb je hierover rente ontvangen. Bij een dergelijk bedrag is dit per dag al snel enkele tienduizenden euro's. Deze rente is, door de persoon die het bedrag per ongeluk op je bankrekening stortte, niet *onverschuldigd betaald*. Alleen de € 2 miljard werd *betaald*. De rente heb je van de bank ontvangen. Als het geld, zoals de bedoeling was, op de juiste bankrekening had gestaan, had je de rente nooit gekregen. Jij bent door het ontvangen van de rente over het *onverschuldigd betaalde* bedrag *verrijkt*. Hiervoor bestond echter geen goede reden. De verrijking was *ongerechtvaardigd*. De wet bepaalt nu dat je niet alleen het onverschuldigd betaalde bedrag moet terugbetalen, maar ook de rente. Er ontstaat een verbintenis tot terugbetaling op grond van *ongerechtvaardigde verrij-*